

Kiedy udać się do terapeuty pedagogicznego?

1. Niepokojące sygnały w rozwoju poznawczym u dziecka 3-letniego:

- nie podaje swojego imienia i nazwiska;
- nie wymienia i nazywa członków swojej rodziny;
- nie nazywa charakterystycznych zjawisk atmosferycznych, np. burza, deszcz, śnieg;
- nie rozpoznaje podstawowych kolorów;
- brak umiejętności odwzorowania koła;
- nie klasyfikuje przedmiotów według jednej cechy;
- nie rozpoznaje dźwięków z najbliższego otoczenia;
- nie układa obrazka z 3-4 równych części;
- nie powtarza z pamięci bardzo krótkich tekstów;
- nie określa położenia obiektów w stosunku do innych obiektów;
- nie wskazuje, gdzie znajduje się góra i dół przedmiotów, pomieszczeń;
- nie przelicza na konkretach w zakresie 0-3;
- nie rozumie i nie stosuje się do kierowanych do niego bardzo prostych poleceń, sprawia wrażenie jakby ich nie słyszało;
- podejmuje różne aktywności, ale tylko chwilowo;
- unika kontaktu wzrokowego.

2. Co powinno nas zaniepokoić u 4-latka?

- dziecko nie jest w stanie skupić się na jednej wykonywanej czynności co najmniej 7-10 minut;
- nie rozpoznaje podstawowych kolorów;
- nie potrafi odwzorować prostego kształtu (np. krzyżyk, kółko);
- ma trudności w powtórzeniu prostej piosenki, wierszyka;
- nie jest w stanie policzyć przynajmniej do 5;
- nie rozróżnia dźwięków dochodzących z otoczenia (np. zwierząt, urządzeń elektrycznych);
- nie jest w stanie pogrupować elementów takich samych lub podobnych, ma trudność z porównaniem kształtów;
- ma trudność z rozróżnieniem co jest pismem od tego co pismem nie jest;
- ma trudność z rozumieniem następstwa czasu (teraz, przedtem, potem);

- nie potrafi ułożyć prostej historyjki obrazkowej z uwzględnieniem następstw czasowych.

3. Niepokojące sygnały w rozwoju poznawczym dziecka 5-letniego to (oprócz wyżej wymienionych dla dziecka 3- i 4-letniego) trudność lub brak:

- zainteresowania światem poprzez zadawanie wielu pytań oraz wnioskowania na temat otaczającej rzeczywistości,
- rozmowy, dyskusji na różne tematy,
- koncentracji uwagi na jednej rzeczy przez co najmniej 10 minut,
- bawienia się w jedną zabawę przynajmniej 20 minut,
- inicjowania zabaw tematycznych, z wykorzystaniem swojej wyobraźni, przypisywaniem ról sobie i innym dzieciom zaproszonym do zabawy,
- umiejętności zapamiętania i wykonania poleceń,
- umiejętności opowiadania historyjek obrazkowych,
- umiejętności porównania dwóch obrazków, które różnią się szczegółami,
- umiejętności dobrania elementów w pary,
- umiejętności odróżniania elementów takich samych i różnych,
- umiejętności dodawania i odejmowania w zakresie 10 z wykorzystaniem liczmanów oraz zastosowania liczebników porządkowych,
- umiejętności wskazania cyfr pośród innych znaków oraz przyporządkowania określonej cyfry do oznaczenia liczebności zbiorów,
- umiejętności klasyfikowania przedmiotów według koloru, wielkości, kształtu, przeznaczenia,
- używania w zabawie przedmiotów w znaczeniu symbolicznym,
- umiejętności rozróżniania liter, przeczytania swojego imienia,
- umiejętności rozpoznawania 10 kolorów,
- umiejętności rozróżniania podstawowych figur geometrycznych (koło, kwadrat, trójkąt, prostokąt),
- umiejętności odróżniania prawej i lewej strony,
- chęci słuchania opowiadań, bajek, baśni,
- umiejętności określania kierunków i ustalenia położenia przedmiotów w stosunku do własnej osoby.

4. Co powinno nas zaniepokoić u dzieci 6 letnich? (oprócz wyżej wymienionych dla dziecka 3-, 4-, 5-letniego):

- nie potrafi podać swojego imienia i nazwiska,
- nie potrafi podać swojego adresu zamieszkania,
- nie jest w stanie powiedzieć ile ma lat,

- nie potrafi wymienić osób z najbliższej rodziny, nie wymienia zawodów wykonywanych przez rodziców,
- nie wie w jakim państwie mieszka, jaka jest jego stolica oraz symbole narodowe,
- dziecko nie wie jak bezpiecznie poruszać się po ulicy,
- nie potrafi odróżnić elementy świata fikcyjnego od realnego,
- nie interesuję się czytaniem, trudność sprawia mu nauka rymowanek i krótkich wierszyków oraz nie zna i nie śpiewa żadnych piosenek,
- nie interesuję się pisaniem,
- nie interesuje go tworzenie krótkich, własnoręcznie opisanych historii,
- nie rozwiązuje swoich problemów, i nie podejmuje prób,
- nie umie się skoncentrować na jednej czynności przez co najmniej 15 min. i ma problem z podzielnością uwagi.
- nie radzi sobie z przeróżnymi skomplikowanymi czynnościami - od wycinania po wiązanie butów,
- ma ubogie słownictwo (powinien znać około 4 000 słów),
- nie umie wykonywać prostych obliczeń matematycznych, nie lubi i nie interesuję się cyframi,
- nie rozpoznaje kształtów, nie potrafi ich odtworzyć, nie tworzy geometrycznych rysunków,
- nie interesuje go świat – zjawiska przyrodnicze, mapy, ale i zjawiska społeczne – zawody, jakie wykonują różni ludzie czy role społeczne – mąż, mama, dziecko.
- nie zna zasad działania zegara, nie zna nazw dni tygodni, miesięcy.
- nie lubi się wypowiadać na różne tematy – jego wypowiedzi są krótkie i nie na temat.
- nie rozróżnia strony lewej od prawej.
- nie potrafi rozpoznawać dźwięków i zapamiętuje dźwięki.
- dziecko nie potrafi stworzyć zdania współrzędnie i podrzędnie złożone.
- nie układa puzzli.
- nie potrafi podejmować samodzielnych decyzji.
- nie rozumie pojęcia czasu, przestrzeni, koloru, liczb.
- nie rozumie, że rzecz widziana z daleka wydaje się mniejsza niż jest w rzeczywistości.
- nie rozumie różnicy między czymś przypadkowym a zamierzonym.
- nie potrafi postawić hipotezy, gdzie istotną rolę pełni jego wyobraźnia. Ma jeszcze małe zasoby wiedzy, ale próbuje sobie radzić.
- nie potrafi swobodnie prowadzić rozmowy. Nie lubi rozmawiać i nie dzieli się swoimi spostrzeżeniami i przemyśleniami, jest skryte i nieśmiałe,

- nie próbuje uzasadniać swoich decyzji. Nie próbuje bronić swoich racji, a jeśli próbuje to często w sposób wybuchowy i nieopanowany,
  - dziecko nie umie współdziałać z rówieśnikami i przestrzegać określonych norm zachowania,
  - nie potrafi przewidywać intelektualne i emocjonalne skutki swego działania,
  - kiedy udać się z dzieckiem do terapeuty integracji sensorycznej?
-
-

Dotyk:

- wyraźna niechęć do bycia dotykany, przytulany lub nieustanne poszukiwanie wrażeń dotykowych
- brak reakcji na dotyk innych osób
- odmawianie noszenia ubrań określonego rodzaju lub o konkretnej fakturze
- unikanie zabaw brudzących, kontaktu z rzeczami lepкими, sypkimi
- odmawianie wykonania zabiegów higienicznych: mycia głowy, czesania, obcinania paznokci
- rozdrapywanie ran, podgryzanie siebie, szczypanie, wbijanie paznokci w skórę

Czucie głębokie:

- niechęć do podawania ręki na powitanie i do przytulania się,
- potrzeba mocnego docisku, zawijanie się ciasno w kołdrę lub wchodzenie w małe przestrzenie, np. między meblami,
- brak koordynacji i usztywnienie ciała,
- przenoszenie i pchanie ciężkich przedmiotów,
- trudność z dostosowaniem siły nacisku podczas wykonywania precyzyjnych czynności, np. zbyt mocny lub zbyt słaby nacisk na kredkę podczas rysowania.

Słuch:

- zasłanianie uszu, zasypianie z poduszką na głowie,
- silny niepokój w gwarnych miejscach lub chęć przebywania w głośnym tłumie i ruchliwych miejscach,
- reagowanie przesadnie obronnie na nagłe dźwięki,
- zwracanie uwagi na ciche odgłosy, których inni w otoczeniu nie słyszą,
- krzyczenie bez powodu, piszczenie, głośne mówienie,
- fascynowanie się zabawkami i przedmiotami wydającymi głośne dźwięki lub unikanie takich rzeczy.

Smak:

- brak tolerancji dla niektórych konsystencji pokarmów,
- nieodróżnianie smaków potraw,
- chętnie spożywanie gorących potraw,
- spożywanie pikantnych posiłków bez żadnej reakcji,
- odruchy wymiotne lub krztuszenie się podczas posiłku,
- częste wypluwanie jedzenia,
- lizanie przedmiotów i rzeczy niejadalnych, wkładanie ich do ust.

Równowaga:

- niechęć do poruszania wybór statycznych aktywności lub przeciwnie — nieustanne przebywanie w ruchu, ciągła zmiana pozycji i wiercenie się,
- niepewne poruszanie się, częste potykanie się i upadki,
- strach przed utratą równowagi,
- niechęć do zmian pozycji ciała, takich jak podrzucanie, obracanie, lub niedostrzeganie, że ktoś nim porusza,
- unikanie huśtawek i trampolin lub długie przebywanie na tych sprzętach,
- szybkie obrotowe ruchy, częste kręcenie się w kółko.

Wzrok:

- zasłanianie oczu,
- duża niechęć do mocnego światła, np. w centrum handlowym, lub fascynacja błyszczącymi, poruszającymi się przedmiotami oraz migoczącym światłem,
- ignorowanie bodźców wzrokowych, brak reakcji na zbliżające się przedmioty,
- reagowanie niepokojem przy zmianie oświetlenia,
- machanie palcami lub przedmiotami blisko oczu,

Węch:

- niechęć do korzystania z toalety ze względu na zapach,
- odczuwanie delikatnych zapachów, których inni nie czują, np. zapach dojrzałych bananów,
- wążanie przedmiotów, jedzenia i ludzi z dużym zainteresowaniem,
- poszukiwanie przedmiotów o intensywnym, często przykrym dla innych zapachu, np. śmieci,
- wkładanie palca do nosa i częste dotykanie tej części ciała.

Jeśli dziecko przejawia zaburzenia przynajmniej w jednym z obszarów, warto udać się do specjalisty.